

RØDSTRØMPERNE SKADER LIGELØNS-

Mens rødstrømper, Mathildes børn, Kanonklubben og hvad de hedder alle sammen, med stor pressesucces kræver ligeløn, lighed og søsterskab, har LO i forholdsvis ubemærket-hed konstateret, at tiden nu er inde til „sikring af ligelønsprincippet gennemførelse“. Det skete på et repræsentantskabsmøde forleden — i samme vendinger som sidste, forrige og alle de andre gange.

AF BIRTE WEISS

Og alligevel lægger Nielsen og kon-sorter ifølge sagkundskaben så stor vægt på spørgsmålet, at kravet denne gang er uafviseligt, fundamentalt top-prioriteret, indlysende, primært, ufravigeligt m. m.

— Inspireret af rødstrømperne, Ella Jensen?

— Hvis man skulle dømme efter pressens dyrkelse af rødstrømperne og lignende grupper, er ligelønskravet noget nyt og opsigtsvækkende. Man skulle næsten tro, at det er dem, der har fundet ud af, at mænd og kvinder bør have samme løn, hvis de udfører det samme arbejde.

— Er fagbevægelsen jaloux?

— Nej, men derfor kan man jo godt synes, det er en lille smule bittert, at nogle få unge kvinders maskaradelignende aktioner tilsyneladende vurderes højere end arbejdernes egen, målbevidste kamp med arbejdsgiverne.

— Som i ligelønsspørgsmålet bare ikke har været særlig resultatrig?

— Aktivistgrupperne siger ligeud, at LO ikke har været dygtig nok eller pågående nok, og i det hele taget må deres fremfærd betragtes som en nedvurdering af organisationernes arbejde.

Efter min mening kan det kun forklæres på én måde: at de unge oprørere ikke kender ret meget til de ting, de snakker om.

Forfladiger problemerne

— Sådanne forsvarer de etablerede sig altid mod oprørstendenser?

— Jamen, prøv selv at dømme. Hvad er det egentlig, rødstrømperne gør? De klæder sig ud — ganske flatterende i øvrigt — og fremfører de banaleste almindeligheder, som om de var epokegørende. Hidtil har de i hvert fald ikke gavnnet, jeg vil snarere tro de har skadet ligelønssagen ved at gøre det hele en lille smule for poppet.

— Dvs. at De trods alt tilskriver dem en vis indflydelse?

— Ja, på den måde at de præger debatten ved at lade sig interviewe og fotografere og gør sig bemærket ved voldsomt sprogbrug i fjernsynet. Da jeg første gang hørte om rødstrømperne, håbede jeg oprigtigt, at de ville blive et populært, udadvendt aktiv for den sag, vi alle sammen kæmper for, men efter at jeg har set dem bande og spille frisindede i TV, er jeg blevet skeptisk. Det er muligt, at en del af dem mener det alvorligt, det fremgår bare ikke rigtigt, og derfor må man indtil videre betragte

den megen aktioneren med mistillid.

— Hvorfor ikke nøjes med at trække på skulderen og lade de unge mennesker gøre sig?

— Fordi det er uheldigt, hvis så vigtige problemer bliver forfladiget.

Hellerup-kællingernes døtre

— Deres kollega i Kvindeligt Arbejderforbund har flere gange kaldt Dansk Kvindesamfund for „diskussionsklub for Hellerup-kællinger“. Tror De, rødstrømperne er Hellerup-kællingernes døtre?

— Jeg er bange for det.
— Synes De, LO har gjort nok for at skaffe ligeløn?

— Ja, det er arbejdsgiverne, der ikke har gjort nok.

— Man kunne få den tanke, at fag-

bevægelsen er blevet for nem at besnakke?

— Ku' man?

— Er den tanke aldrig faldet Dem ind?

— Nej, for jeg ved, hvordan der bliver presset og presset og presset ved hver overenskomstforhandling. Desuden er det noget sludder, at vi ikke har opnået noget i ligelønsspørgsmålet.

Sidst fik vi ens dyrtidstillæg for mænd og kvinder, og jeg er overbevist om, at der ved næste overenskomstforhandling kommer en ordning på det skandaløse system med to lavtlønsgrænser, en for mænd og en for kvinder.

Ligeløn — i princippet

— „En ordning“ — så har De ikke sagt for meget?

— Jeg mener det helt konkret: at arbejdsgiverne, når vi mødes igen, kan blive tvunget til at give efter for kravet om en fælles lavtlønsgrænse for alle. Ved sidste mæglingforslag var der to, hvilket mange af os var meget forargede over. Da vi gav udtryk for det over for vores topforhandlere, sagde de: „Jaja, nu har I fået dyrtidstillægget og må være tilfreds med det. Så kan vi næste gang klare lavtlønsgrænsen“. Når det er gennemført, har man i princippet fået lige løn for mænd og kvinder, selv om det vil være et stykke tid, for virkningen af lavtlønstillægget har bragt lønningerne på samme niveau. Selvfølgelig ville det være rarest, hvis man kunne sige: fra i dag må ingen lønninger være under 15 kroner i timen, men sådan leger man ikke på arbejdsmarkedet. I visse pe-

Ekstra
Bladet

FOTO: JENS GLARGARD

— Jeg er bange for,
at de bare er Hellerup-kællingernes døtre,
siger tobaksarbejderformanden
Ella Jensen
i en samtale om ligeløn og lige løn

Ella Jensen: — Når vi har fået ligeløn, skal vi arbejde for lige løn.

rioder kan det næsten få mig til at miste tålmodigheden, men så må man tage sig sammen og sige til sig selv, at alternativet til forhandlingsvejen er stilstand. Og af to onder vælger man så det mindste.

Tvungen ustabilitet

— Er kvinder lige så stabil — dvs. værdifuld — arbejdskraft som mænd?

— På grund af det traditionelle famillemønster med konen som ansvarlig for, at det hjemlige fungerer, kan kvinderne blive tvunget ind i en ustabilitet de ikke selv ønsker. Hvis børnene er syge, regnes det for selvfølgelig, at mor'en bliver hjemme. Mange mænd ville dåne, hvis man foreslog, at de skulle bede sig fri og lade konen tage afsted.

— Med andre ord: Arbejdsgiverne har ret i, at kvinderne pjækker mere end mænd?

— Både ja og nej. Som gruppe betragtet kan det ikke nægtes, at der er flere forømmelser hos kvinderne, men det er et forholdsvis lille antal, der ødelægger statistikken. De allerfleste er fuldt ud så påpasselige og dygtige som de mandlige kammerater. Derfor er det rasende uretfærdigt, at det bruges til at holde kvindelønningerne nede, og desuden er det en slags krue uden ende, fordi man i nødstilfælde selvfølgelig hellere dropper konens lille løn end mandens store. Problemet så at sige bider sig selv i halen. Så længe man ikke har ligeløn, vil det gammeldags forsørgerbegreb og familiemønster blive bevaret — og omvendt vil man ikke få ligeløn, før den almindelige mening om le sager bliver ændret. Det er man på vej til i disse år, så det er ikke en tilfældighed, at ligelønnen også kommer nu — helt uafhængigt af rødstrømpeaktioner og den slags.

Hjemmegående mænd er presse-kræs

— Kan en „udenoms-organisatoriske“ ungdom ikke få en lille smule af æren for, at forsørgerbegrebet står for fald?

— For min skyld gerne.

— Hvad mener De med det?

— At den nok er nået et stykke videre end min generation, men ikke påfaldende meget. Den væsentligste forskel ligger nok i, at en hjemmegående ægte mand i dag er presse-kræs, mens man tidligere hverken talte eller skrev om „den slags“. Det var nemlig lidt flovt at lade sig forsørge af sin kone. Sådan en mand blev betragtet som tæffelheit. I dag er det smart at være anderledes, og så er det lettere at komme frem af busken.

— De yder meget forbitret over pressens behandling af kønsrollebatten?

— Ok nej, jeg synes bare, den er tilbøjelig til at gå for meget op i skin-oprør og for lidt i arbejdet for virkelige reformer. Af og til ligger det lige på grænsen til at forråde sagen.

Bare fås mand

— Føle De Dem selv som rigtig oprører?

— Ikke fordi det er noget jeg spekulerer over til daglig — men når De nu spørger: Min mand og jeg har i al stilfærdighed leveret et lille stykke praktisk kønsrolle-nedbrydningsarbejde. Vi har begge to været gift før, og da vi i 59 besluttede at slå os sammen, satte vi os lige så stille hen og diskuterede tingene igennem. Han var hovedbestyrelsesmedlem på Fyn og jeg sekretær i hovedforbundet, så en af os måtte flytte og komme ud af karrieren. Vi blev enige om, at jeg nok havde de bedste chancer, så han flyttede til København og blev Ellas mand. For ikke helt at være afhængig af min indtægt fik han en lotterikollektion og er ellers hjemmegående med stor sans for det huslige.

— Og De tror aldrig det generer ham „bare“ at være Ellas mand?

— Han har så meget personlighed, at det aldrig vil blive et problem. Jeg tror endda ligefrem han nyder folks reaktion, når han præsenterer sig på den måde. Og griner en lille smule af dem, som bliver befippede. Gad vidst hvor mange rødstrømper, der kan slå den.

Indbyrdes kvindekrig?

— Hvorfor er der så få kvindelige topfolk i LO?

— Fordi LO-medlemmer er lige så konservativt indstillede som alle andre. Man skulle tro, at der automatisk kom kvindelige forbundsformænd i de typiske kvinde-brancher, f. eks. beklædning. Men af en eller anden grund er det ligesom nemmere at enes om at vælge en mand.

— Giver De rødstrømperne ret i, at kvinder har tendens til at bekrige hinanden?

— Måske, jeg kan ikke helt gennemskue årsagerne til den ringe kvinderepræsentation.

— Hvad skal fagbevægelsen kæmpe for, når vi har fået ligeløn?

— For mere lige løn.

Noget af det mest socialistiske ...

— Den samme uanset arbejdets art?

— Nej, der skal være en vis graduering, det er der vist almindelig enighed om i fagbevægelsen. Men vi skal prøve at komme ind på et system, hvor den laveste løn ikke bare er eksistensminimum, men til at leve godt for. Ud fra den skal man bedømme om et arbejde er ekstra krævende eller ubehageligt, og er det tilfældet, skal lønnen naturligvis være højere. Og frem for alt skal det ikke være antallet af eksaminer — som samfundet jo betaler — der skal være afgørende for, at en mand måned for måned og år for år hæver jeg-ved-ikke-hvor-mange-gange så meget som en almindelig arbejder. Samtidig skal uddannelsessystemet gøres mere fleksibelt og trindelt, så man ikke er låst fast på den hylde, man tilfældigt er havnet på. Metalindustrien er ved at lave sådan et system, der forhåbentlig kommer til at danne skole ikke bare for de faglige uddannelser, men også højere op på rangstigen. Når det sker, vil det være nemmere at få folk til at forstå, at en skolelærer og en kedelpasser bør have nogenlunde samme løn.

— Det lyder næsten socialistisk?

— Jamen, kære, fagbevægelsen er da noget af det mest socialistiske vi har i dette land.